

а съ пръстити си несъзнателно плетъще и скубеше косата си; гледаше на обятията си, дъто лежаха три малки главички, покрити оште съ коса. А какъ ѝ могла майката да се спаси, когато дъщеря ѝ са исклани? Кой знае! може да ѝ е нѣмало въ селото, когато се ѝ случило клането. Може да ѝ е побѣгнала отъ селото само съ юдно дѣтенце въ обятията си, а другити ѝ оставила да ги пази балтата; или може да ѝ била толкова уплашена, което ѝ е най-страшно и най-жално отъ всичко, та ѝ оставила другити си три дѣца на честта и си ѝ избавила животътъ съ бѣгъ. Ако ѝ така, не ѝ е за чудение, дъто си скубеше косата по тоя страшнъ и несъзнателнъ начинъ, и гледаше трите малки главички на скутътъ си.

Приближихми до цръквата и училиштето. Земята тукъ бѣше покрита съ костница, по които висѣха оште дрипи и части отъ въвонѣло мясо; въздухъ тъ бѣше тежъкъ отъ воня, којато ставаше по-силна, колкото отивахми на напрѣдъ. — Зе да става страшно. — Отъ юдната страшна бѣше училиштето, а отъ другата цръквата. Училиштето, ако съди човѣкъ по видовети, отъ които юдна част стоиша оште, ѝ било юдна прѣкрасна голѣма сграда, въ којато са могли да се учать до триста четиристотинъ дѣца. — Подъ каменети на развалинити, които покриваха потонътъ, нѣколко краха високо, лѣжаха кости и пепельта на двѣстѣ жени и дѣца, изгорени живи помежду четиретѣ стѣни. Малко на страна отъ училиштето има юдна широка и дълбока яма. Тукъ въ таа яма са се изгорили двѣстѣ тѣла, дѣти недѣли слѣдъ клането. Нѣ кучетата бѣха изровили юдна част отъ тѣхъ. — Рѣката бѣше напълнила таа яма, та тѣла са плуваха въ тината. Тукъ край рѣката, којато тече прѣзъ срѣдъ селото, има юдна водѣница.

Ямата подъ колелото на водѣницата бѣше пълна съ мрѣзви тѣла, които плуваха надъ водата. Брѣговети на рѣката бѣха пълни съ тѣла на мъжки и на жени, на моми и на дѣца, които лежаха тамъ и гниеха отъ топлината на слънцето и се гадѣха отъ кучетата. — Нѣ състрадателното небо дава силнъ дъждъ, и малката рѣчица придохда та заливача тѣла, и ги занаса далече подъ селото на разни място по рѣката, на юдно разстояние отъ 40 мили до Непитера и дори до Т.-Пазарджикъ. — Влѣзохми въ цръковни дворъ; нѣ вонята ставаше толкова силна, што не можахми да идемъ по-нататъкъ. — Принудихми се да държимъ туточюнъ на носовети си, за да можомъ да продължимъ ислѣдоването си.

Цръквата не са виждаше како голѣма; тя бѣше оградена съ юдинъ нисъкъ каменънъ зидъ и съ юдинъ дворъ около петдесетъ аршина широкъ и седемдесет и петъ дългъ. Най-напрѣдъ не забѣлжихми никако извѣредно, защото вонята бѣше толкова голѣма, што не искахми нито да по-гледнемъ около нась; нѣ послѣ видѣхми, че църковниятъ дворъ бѣше на-трупанъ съ камене и съ дрипи десетина педи по-високо отъ околнити улици. Нѣ, кога разглежахми по-добре, видѣхми, че онова, којето се виждаше че ѝ купъ отъ камене и отъ дрипи, то било юдинъ голѣмъ купъ отъ човѣшки тѣла, покритъ съ юдинъ тѣнькъ редъ камене. Всички църковенъ дворъ бѣше на-трупанъ съ тѣла високо седмъ осмъ педи, и отъ тамъ излизаше онаа страшна воня. Нѣколко недѣли слѣдъ клането била испратена заповѣдъ да се зароветъ мрѣзвити тѣла; нѣ въ това време вонята била много отровна, та не ѝ било възможно да се испълни заповѣдъ та, и дори ѝ немогло да се стои близу до селото. Испратенити людие за таа работа заровили само нѣколко тѣла, възъ които хвърлили по малко